

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

ЛОМАКІНОЇ ТЕТЯНИ АНАТОЛІВНИ

на тему: «**МЕХАНІЗМ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО ТА НЕДЕРЖАВНОГО СЕКТОРІВ
У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ**»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

галузь знань 28 - Публічне управління та адміністрування
спеціальність 281 - Публічне управління та адміністрування

У сучасному світі питання комунікації між державою та її громадянами набуває гострої актуальності. Усім сторонам – і владним структурам і громадянському суспільству – вкрай необхідний дієвий та ефективний механізм комунікаційної взаємодії, що стане підґрунтям збереження та відбудови української держави. Комунікаційна взаємодія допомагає забезпечити внутрішні комунікації в системі державного управління та зовнішні комунікації, які мають залучити громадян та інші зацікавлені сторони до процесів змін. Це стосується просування соціально-політичних норм, традицій та цінностей, підвищення рівня компетентності громадян, забезпечення доступу до освітньої, культурної, профілактичної інформації. Саме тому питання вдосконалення механізму комунікаційної взаємодії суб'єктів державного і недержавного сектору потребує негайного вирішення.

Отже, дослідження Ломакіної Т.А. присвячено актуальній темі, а саме обґрунтуванню та розробці теоретико-методичних засад та науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів в публічному управлінні в Україні.

В дисертаційному дослідженні Ломакіної Т.А. вперше запропоновано та обґрунтовано науково-методичний підхід до формування процесів комунікаційних взаємодій між суб'єктами державних та недержавних секторів, який ґрунтується на інтегрованому підході та формуванні комплексного механізму управління процесом комунікаційної взаємодії суб'єктів державних та недержавних секторів на прикладі реалізації державної політики безбар'єрності через створення при Міністерстві культури та інформаційної політики України Комунікаційного офісу безбар'єрності та Експертної ради зі стратегування і оцінювання. Авторка доводить, що ці зміни посилять ефективність роботи вказаного Міністерства в частині реалізації функцій комунікаційної взаємодії шляхом досягнення сумісності і високого рівня співпраці, стратегічного планування, реалізації і вимірювання оцінки впливу.

Також у дисертаційному дослідженні Ломакіної Т.А. *дістали подальшого розвитку:*

-узагальнення новітніх тенденцій функціонування комунікаційної взаємодії суб'єктів державного і недержавного сектору в Україні та світі через оцінку рівня довіри населення до державних та громадських інститутів задля забезпечення високих стандартів урядових комунікацій, сприяння участі та консультаціям із залученням зацікавлених сторін;

-нормативно-правові основи комунікаційної діяльності в публічному управлінні України в контексті врегулювання підходів до залучення суб'єктів державного та недержавного секторів та інших зацікавлених сторін у сферу комунікацій влади та суспільства.

В результаті проведених досліджень авторкою удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат дослідження процесів публічного управління системою комунікаційних заходів між представниками державного та недержавного секторів у публічному управлінні в частині дефініційного тлумачення комплексної взаємодії, окреслені межі поняття, розмежовано політичну та державну комунікацію;

- нормативно-правові основи комунікаційної діяльності в публічному управлінні України в контексті врегулювання підходів до залучення суб'єктів державного та недержавного секторів та інших зацікавлених сторін у сферу комунікацій влади та суспільства;

-науково-практичний підхід до управління процесами комунікаційної взаємодії між суб'єктами державних та недержавних секторів в Україні через організаційні зміни щодо впровадження Проектного офісу в систему публічного управління в Україні;

-комплексний механізм реалізації комунікаційної взаємодії в публічному управлінні, адаптований під сучасні виклики щодо координації та інтеграції всіх учасників, єдиних професійних стандартів і баз знань, а також вимог розвинутої спроможності публічних комунікаторів, налагодження внутрішніх комунікацій, професіоналізму та етики, виокремлення політичної і державної комунікації, інклюзивності і доступності публічних комунікацій, відкритості й підзвітності в публічному управлінні.

Виділено науково-методичні підходи та практичні рекомендації щодо вдосконалення комунікаційної взаємодії на прикладі реалізації Стратегії створення безбар'єрного простору в Україні, впровадженої за участі суб'єктів державних та недержавних секторів.

Реалізація зазначених заходів сприятиме ефективності механізму комунікаційної взаємодії в публічному управлінні.

В своєму дисертаційному дослідженні Ломакіна Т.А. науково обґрунтовує практичну доцільність визначених напрямків вдосконалення механізму комунікаційної взаємодії та надає практичні пропозиції щодо імплементацій у формі рекомендацій, що підтверджуються довідками про впровадження у діяльність центральних органів влади та публічних інституцій України.

Результати дисертаційного дослідження Ломакіної Т.А. використовувались в діяльності органів центральної влади України, наприклад при впровадженні системного підходу до формування та розвитку комунікаційної взаємодії в розробці і запровадженні Стратегії створення безбар'єрного простору в Україні, Планів заходів і роботі Ради безбар'єрності Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури (Довідка № 8511/09/14-23 від 18 вересня 2023 р.); також під час розробки і реалізації комунікаційної стратегії в рамках комунікаційної компанії «Україна без бар'єрів» Міністерства культури та інформаційної політики України (Довідка №б/н від 18 вересня 2023 р.).

Результати досліджень та рекомендацій, запропонованих у дисертаційній роботі, стали цінним додатком до національної практики публічного управління, що підтверджується довідкою від Національної Агенції з державної служби України (Довідка № 4696/07.1-23 від 18 вересня 2023 р.), адже, вагома частина з них була врахована в межах планування роботи Національного агентства України з питань державної служби з метою підвищення ефективності комунікаційної взаємодії в системі публічного управління. Зокрема, розроблені механізми та методи взаємодії між державними і недержавними суб'єктами були враховані під час формування навчальних програм для публічних службовців щодо сучасних підходів до публічних політик та програм, реалізації стратегічних документів в Україні. Зокрема, під час розробки та впровадження навчального онлайн-курсу «Держава без бар'єрів» про інклюзивні практики у роботі державних органів, який було розміщено на освітній платформі «Дія.Освіта», та є частиною системи підвищення кваліфікації фахівців державної служби. За два роки на курс зареєструвалися 46082 слухачів, було видано 43467 сертифікатів про успішне завершення навчання. Це сприятиме покращенню якості прийнятих рішень, більш повному врахуванню потреб та інтересів усіх без винятку громадян, включаючи маломобільні групи населення, та розвитку відкритої та діалогової системи публічного управління.

Отже, мету дисертаційного дослідження досягнуто та послідовно розкрито. Викладені завдання були виконані, повністю розкриваючи мету дослідження. Отримані результати і розроблені положення свідчать про те, що здобувачкою здійснена ґрунтовна науково-дослідна робота. Структура роботи логічна, а матеріали в кожному розділі представлені відповідно до мети та призначення. Проведений у роботі теоретико-методологічний аналіз виконано на достатньому науковому і якісному рівні, що свідчить про професійну зрілість її авторки. Але, незважаючи на досягнуті наукові результати та практичну цінність роботи, необхідно зауважити:

- на стор. 41, рис. 1.1. «Пять вимірів інформаційного впливу на суспільство» визначено виміри інформаційного впливу на суспільство та подано їх детальний аналіз. Разом з тим, не визначено чи має подібний вплив системний характер та чи можливо розмежувати сфери такого впливу;

- на стор. 69 авторка у таблиці 1.1 характеризує моделі комунікаційної взаємодії органів публічної влади та організацій громадянського суспільства і доповнює таку інформацію формами громадської участі (рис.1.5). Робота виграла б, якщо б такі моделі та форми комунікаційної взаємодії були доповнені реальними прикладами реалізованими у політичній площині;

- аналізуючи рівень довіри до влади та рівень задоволеності діями влади (стор. 88-90) авторка зазначає, що «функція державних комунікацій в плані взаємодії з громадянами з подальшого інформування про реформи уряду станом на 2023 рік так і не покращилася. При цьому Україна демонструє неабияку комунікаційну спроможність в зовнішньому інформаційному просторі щодо співпраці з міжнародними партнерами і протистояння ворожій пропаганді» (стор. 91). Було б доцільним у цьому

контексті визначити, чи є репрезентативними останні соціологічні дослідження в умовах коли доросле чоловіче населення задіяне у захисті країни та декілька мільйонів громадян взагалі виїхали з країни.

- з тексту дисертації не зрозуміло чи має бути певна специфіка у комунікаційній взаємодії між владою та тими громадянами, які тимчасово перебувають за кордоном

- на жаль, також за рамками роботи залишилось питання розробки державних стандартів для професійних комунікаторів, що є актуальним питанням забезпечення сталого демократичного врядування в Україні в сучасних умовах.

Зазначені зауваження не зменшують високої якості дисертації, яка є логічно побудованою, самостійною і завершеною науковою роботою та відповідає вимогам МОН України, що підтверджується як наявністю 10 наукових праць у вітчизняних фахових, наукометричних і зарубіжних виданнях, апробацією результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Результати виконаної дисертаційної роботи мають наукову новизну і прикладний характер.

Отже, дисертація здобувачки Ломакіною Тетяни Анатоліївни за темою «Механізм комунікаційної взаємодії суб'єктів державного та недержавного секторів у системі публічного управління в Україні» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до захисту на засіданні разової спеціалізованої вченої ради.

Рецензент дисертаційної роботи

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри маркетингу
та туризму навчально-наукового
інституту управління Маріупольського
державного університету

Валентина ТОКАРЕВА

